

Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2009/10:136 Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning jämte en motion väckt med anledning av propositionen.

Propositionen innehåller förslag om hur styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning och som har bildats med medel från de tidigare löntagarfonderna ska utses och entledigas. Förslaget innebär att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i följande stiftelser: Stiftelsen för Strategisk Forskning, Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning, Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa, Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet, Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling och Stiftelsen för vård- och allergiforskning.

Vidare redovisar regeringen i propositionen sin bedömning av hur styrelseledamöterna i stället bör utses och hur de bör nomineras.

För att tillgodose statens behov av insyn och kontroll i stiftelsernas verksamhet bedömer regeringen att det är tillräckligt att regeringen utser två styrelseledamöter i flertalet berörda styrelser. När det gäller Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet bedöms det dock, med hänsyn till stiftelsens storlek, vara tillräckligt att regeringen utser en styrelseledamot.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avslår motionen. I betänkandet finns två reservationer från Socialdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Utseende och entledigande av styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning	6
Valberedningar och representationen i styrelserna	10
Reservationer	13
1. Utseende och entledigande av styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning, punkt 1 (s)	13
2. Valberedningar och representationen i styrelserna, punkt 2 (s)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Propositionen	15
Följdmotionen	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utseende och entledigande av styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning

Riksdagen godkänner regeringens förslag om hur styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning ska utses och entledigas (avsnitt 4.1). Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:136 och avslår motion 2009/10:Ub7 yrkande 1.

Reservation 1 (s)

2. Valberedningar och representationen i styrelserna

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub7 yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (s)

Stockholm den 22 april 2010

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Tina Acketoft (fp), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Rossana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Per Lodenius (c) och Lage Rahm (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2009/10:136 Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning tillsammans med en motion som väckts med anledning av propositionen. En redovisning av motionen finns i bilaga 1.

Bakgrund

Regeringen har i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160) aviserat att förordnandena för vissa forskningsstiftelser bör ändras så att det i förordnandena inte längre anges att samtliga styrelseledamöter i stiftelsernas styrelser ska utses av regeringen.

Inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har det utarbetats en promemoria om hur styrelseledamöter i forskningsstiftelser som har bildats med löntagarfondsmedel bör utses (U2009/4255/F). I promemorian redovisades dels ett förslag om att den tidigare riksdagsbindningen avseende hur styrelseledamöterna i de aktuella stiftelserna utses och entledigas inte längre ska gälla, dels förslag om hur styrelseledamöterna i stället bör utses och vilka övriga förändringar som bör göras i stiftelseförordnandena. Promemorian har remissbehandlats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag om hur styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning och som har bildats med medel från de tidigare löntagarfonderna ska utses och entledigas. Förslaget innebär att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i följande stiftelser: Stiftelsen för Strategisk Forskning, Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning, Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa, Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet, Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling och Stiftelsen för vård- och allergiforskning.

Vidare redovisar regeringen i propositionen sin bedömning av hur styrelseledamöterna i stället bör utses och hur de bör nomineras.

Utöver de ändringar i stiftelseförordnandena som följer av att sättet att utse styrelseledamöter förändras, krävs också vissa organisatoriska förtydliganden i stiftelseförordnandena i övrigt. Det gäller bl.a. frågor som förord-

nandetid för styrelseledamöterna och möjlighet till omförordnande av en ledamot. Regeringen avser att besluta om sådana ändringar i stiftelseförordnandena.

Utskottets överväganden

Utseende och entledigande av styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringen förslag om att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i följande stiftelser:

- Stiftelsen för Strategisk Forskning
- Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning
- Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa
- Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning
- Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet
- Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling
- Stiftelsen för vård- och allergiforskning.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen.

Jämför reservation 1 (s).

Propositionen

Bakgrund

Forskningsstiftelserna som omfattas av förslaget i propositionen bildades 1993–1994 i samband med att de tidigare löntagarfonderna avvecklades. Stiftelserna bildades i två omgångar. I december 1993 beslutade regeringen att bilda Stiftelsen för Strategisk Forskning och Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning i enlighet med förslag som lämnades i propositionen Om forskning i frontlinjen (prop. 1992/93:171, bet. 1992/93:UbU16, rskr. 1992/93:387). I juni 1994 beslutade regeringen att bilda Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa, Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet, Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling och Stiftelsen för vård- och allergiforskning. Dessa stiftelser bildades i enlighet med förslag som lämnades i propositionen Utbildning och forskning – Kvalitet och konkurrenskraft (prop. 1993/94:177, bet. 1993/94:UbU12, rskr. 1993/94:399).

Enligt de ursprungliga stiftelseförordnandena skulle regeringen utse samtliga styrelseledamöter i stiftelserna i samband med att de bildades. Därefter skulle stiftelsernas styrelser till huvuddelen utses av stiftelserna själva, och styrelserna skulle inom sig utse ordförande och vice ordförande. Regeringen skulle endast utse en styrelseledamot i varje stiftelse.

I propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) föreslogs att stiftelseförordnandena skulle ändras så att samtliga ledamöter utsågs och entledigades av regeringen. De skäl som den dåvarande regeringen angav för förändringen var att medlen borde hanteras i sådana former att offentlig insyn i verksamheten och påverkan från statsmakterna sida möjliggjordes. Vidare angavs som skäl att en ordning där samtliga ledamöter utses av regeringen skulle främja samordningen mellan stiftelsernas insatser och statliga insatser på forskningens område. Denna samordning bedömdes kunna frigöra resurser inom ramen för statens budget för angelägna nysatningar. Riksdagen godkände regeringens förslag (bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99).

Skälen för regeringens förslag

Genom att stiftelsemodellen valts är den statliga kontrollen över de medel som tillförts stiftelserna begränsad efter det att stiftelserna har bildats. Visserligen har det, efter det att stiftelserna bildades, i stiftelselagen (1994:1220) införts en bestämmelse som möjliggör för regeringen att på eget initiativ ändra eller upphäva vissa föreskrifter i stiftelseförordnandena för sådana stiftelser som har bildats av staten. Med stöd av denna bestämmelse har alltså regeringen i egenskap av stiftare större möjligheter att påverka stiftelserna även efter det att de bildats. Enligt regeringens uppfattning bör viss restriktivitet iaktas när det gäller att utnyttja dessa möjligheter. Regeringen anser dock att stiftelseförordnandena bör utformas så att de i huvudsak överensstämmer med hur de såg ut när stiftelserna ursprungligen bildades.

Som framgått ovan godkände riksdagen (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99) att samtliga styrelseledamöter i de aktuella stiftelserna skulle utses och entledigas av regeringen och att stiftelseförordnandena skulle ändras i enlighet med vad riksdagen godkänt. Genom denna reform bröts det ursprungliga syfte som fanns när stiftelserna bildades, nämligen att skapa fristående forskningsfinansiärer som ska komplettera de statliga forskningsfinansiärerna.

Regeringens avsikt med att nu minska antalet styrelseledamöter som utses av regeringen är att minimera den politiska styrningen av fördelningen av forskningsmedel på detaljnivå. Det är regeringens uppfattning att forskningspolitisk styrning enbart bör ske på en övergripande nivå.

Syftet med regeringens förslag är också att öka forskarsamhällets inflytande i stiftelserna. Genom att låta forskarsamhället medverka när styrelseledamöter utses, uppnås goda möjligheter till en breddad rekrytering och därmed också till en ökad kompetens i styrelserna. En vidgad rekrytering

tillgodoser de olika styrelsernas behov när det gäller kunskap, erfarenhet och förankring i samhället och näringslivet samt eventuella andra särskilda kunskapskrav.

Regeringen bör utse och entlediga en eller två ledamöter i varje stiftelse

Staten bör även fortsättningsvis ha ett visst begränsat inflytande när det gäller att utse styrelseledamöter i stiftelserna. Detta behov av inflytande kan dock tillgodoses utan att regeringen förbehåller sig rätten att utse alla styrelseledamöter. För att tillgodose statens behov av insyn och kontroll i stiftelsernas verksamhet bedömer regeringen att det är tillräckligt att regeringen utser två styrelseledamöter i flertalet berörda styrelser. När det gäller Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet bedöms det dock, med hänsyn till stiftelsens storlek, vara tillräckligt att regeringen utser en styrelseledamot.

En av de styrelseledamöter som utses av regeringen bör ha relevant ekonomisk kompetens.

De styrelseledamöter som utses av regeringen bör också entledigas av regeringen.

Motionen

Socialdemokraterna yrkar i motion Ub7 yrkande 1 avslag på propositionen och anför att regeringen bör återkomma med ett förslag som värnar offentlighetens insyn genom att regeringen fortsatt utser och entledigar ledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning, samtidigt som inflytandet från såväl forskarsamhället som näringslivet och det omgivande samhället ska stärkas genom att valberedningar införs som föreslår styrelsekandidater till stiftelserna (se yrkandena 2 och 3 nedan). Tidigare har avvägningen mellan statlig styrning och akademisk frihet upprätthållits genom att regeringen utsett ledamöter i styrelser för statliga stiftelser men däremot avhållit sig från att detaljreglera hur dessa styrelser ska sköta sitt uppdrag och uppnå sina mål. Socialdemokraterna anser att denna modell i praktiken värnar forskarsamhällets och akademins frihet bättre än den föreslagna modellen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag om hur vissa styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning ska utses och entledigas och avslår motionsyrkandet.

Regeringen aviserade i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) sin avsikt att förändra sättet att utse ledamöter i styrelserna för forskningsstiftelser som bildats av medel från de tidigare löntagarfonderna, så att regeringen inte längre ska utse alla ledamöter.

Utskottet ställde sig positivt till regeringens aviserade förändringar och uttalade att forskningens frihet stärks bl.a. genom den kommande reformen (bet. 2008/09:UbU4, s. 33). Vidare underströk utskottet värdet av att forskningsfinansieringen såväl formellt som reellt står fri från politisk påverkan och framhöll att de forskningsfinansierande myndigheterna självständigt beslutar om den närmare fördelningen av resurser inom ramen för de medel som statsmakterna tilldelar dem (bet. 2008/09:UbU4, s. 39). Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning.

Avsikten med att minska antalet styrelseledamöter som utses av regeringen är att minimera den politiska styrningen av fördelningen av forskningsmedel på detaljnivå. Det är regeringens och likaså utskottets uppfattning att forskningspolitisk styrning enbart bör ske på en övergripande nivå. Syftet med förslaget är också att öka forskarsamhällets inflytande i stiftelserna. Utskottet delar regeringens uppfattning att en minskad politisk styrning av forskningen på detaljnivå och ett ökat inflytande i stiftelserna för forskarsamhället också främjar ett effektivare utnyttjande av forskningsresurserna i stiftelserna.

Som framgår av propositionen bör staten även fortsättningsvis ha ett visst inflytande när det gäller att utse styrelseledamöter i stiftelserna. Dock kan statens behov av inflytande tillgodoses utan att regeringen förbehåller sig rätten att utse alla styrelseledamöter. Utskottet gör samma bedömning som regeringen, nämligen att det är tillräckligt att regeringen utser två styrelseledamöter i flertalet berörda styrelser.

Det är ostridigt att det med större frihet för stiftelserna följer ett ansvar och att det är viktigt med god insyn i verksamheten. När stiftelserna bildades gjordes bedömningen att verksamheten regelbundet bör bli föremål för en kvalificerad utvärdering och uppföljning, bl.a. för att ge stiftelserna underlag för en omprövning och omprioritering (prop. 1992/93:171, bet. 1992/93:UbU16, rskr. 1992/93:387). I konsekvens med den bedömningen infördes i stiftelseförordnandena bestämmelser om hur stiftelserna ska granskas av utomstående.

Utskottet vill också erinra om att stiftelserna tillämpar samma regler för offentlighet som myndigheter (2 kap. 4 § och bilagan till offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

Efter riksdagens beslut bör det nya systemet kunna tillämpas från halvårsskiftet 2010.

Valberedningar och representationen i styrelserna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inrättande av valberedningar och representation i styrelserna.

Jämför reservation 2 (s).

Propositionen

Hur övriga styrelseledamöter bör utses och entledigas

De styrelseledamöter som inte utses av regeringen bör utses och entledigas av stiftelsernas styrelser efter förslag av forskarsamhället och stiftelserna.

Enligt de ursprungliga stiftelseförordnandena skulle de avgående styrelserna utse de ledamöter som inte utsågs av regeringen. Regeringen bedömer att en sådan ordning också bör gälla framöver.

Forskarsamhället bör ges möjlighet att föreslå styrelseledamöter

Regeringens grundläggande uppfattning är att forskarsamhället bör få ett ökat inflytande i stiftelsernas styrelser. Olika kategorier i forskarsamhället bör ges en reell möjlighet att själva föreslå styrelseledamöter. Externa förslagsställare bör nominera alla de ledamöter som inte utses av regeringen. Olika kategorier externa förslagsställare möjliggör en breddad rekrytering.

Externa förslagsställare bör samråda inför det att förslag på styrelseledamöter lämnas m.m.

Vid de externa förslagsställarnas samråd har förslagsställarna tillfälle att diskutera vilken sammansättning som bör eftersträvas i den nya styrelsen, bl.a. i fråga om kompetens och könsfördelning. I de externa förslagsställarnas uppdrag att samråda inför det att förslag på ledamöter lämnas, bör det också ingå att diskutera frågan om vem som bör utses som ordförande.

En eller två ledamöter bör utses efter förslag av myndighetscheferna vid Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad och Verket för innovationssystem. Enligt regeringens uppfattning är gruppen väl lämpad att agera med en stor grad av vetenskaplig självständighet. Regeringen anser därför att två styrelseledamöter i de aktuella stiftelsernas styrelser bör utses efter förslag av denna samordningsgrupp med undantag av Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet, som på grund av sin storlek bör ha en något mindre styrelse. I den styrelsen bör därför en ledamot utses efter förslag av samordningsgruppen.

Det är av stor vikt att även universitet och högskolor på något sätt har insyn i styrelsernas arbete och inflytande när styrelseledamöter utses. Regeringen anser därför att två styrelseledamöter i stiftelsernas styrelser bör

utses efter förslag av universitet och högskolor förutom i fråga om Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet, som enligt vad som har anförts ovan bör ha en något mindre styrelse. I den styrelsen bör därför en ledamot utses efter förslag av universitet och högskolor. Regeringen anser att det främst bör vara universitetens och högskolornas uppgift att utarbeta principer för hur uppgiften att föreslå styrelseledamöter ska genomföras.

Vidare bör två eller tre ledamöter utses efter förslag av Kungl. Vetenskapsakademien, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien och Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien i olika konstellationer.

Enligt regeringens mening bör den avgående styrelsen för varje stiftelse ges möjlighet att med utgångspunkt i de behov som styrelsen ser utifrån stiftelsens profil och behov, föreslå och utse en person som bl.a. kan tillföra den tillträdande styrelsen sådan kompetens som bedöms vara nödvändig i styrelsearbetet.

Efter att de externa förslagsställarna presenterat det slutliga förslaget på ledamöter i den kommande styrelsen bör den avgående styrelsen utse de föreslagna styrelseledamöterna och den styrelseledamot som styrelsen nominerar. Den nya styrelsen utser ordförande och vice ordförande inom sig.

Motionen

I motion Ub7 yrkandena 2 och 3 begär Socialdemokraterna att riksdagen ska göra vissa tillkännagivanden till regeringen. I yrkande 2 anför Socialdemokraterna vikten av att en bred kompetens finns representerad i forskningsstyrelserna, inte minst i näringslivet. I yrkande 3 i samma motion anförts att varje stiftelse bör ha en valberedning som föreslår styrelsens sammansättning. Socialdemokraterna ser det som ett bra sätt att öka inflytandet från forskarsamhället, samhället och näringslivet. Socialdemokraterna anser att en valberedning för respektive stiftelse bör sammankallas inför utseendet av nya styrelseledamöter. I valberedningarna bör det ingå representanter för de statliga forskningsfinansiärerna, de vetenskapliga akademier som omnämns i propositionen, universitet och högskolor samt näringslivet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avslår motionsyrkandena.

När det gäller frågan om inrättande av valberedningar delar utskottet regeringens uppfattning att ett sådant tillvägagångssätt riskerar att försvaga forskarsamhällets inflytande. Om regeringen utser en valberedning, blir stiftelserna inte heller så oberoende som de bör vara. Utskottet delar regeringens uppfattning att olika kategorier ur forskarsamhället bör ges en reell möjlighet att själva föreslå styrelseledamöter. Genom att låta forskarsamhället medverka när styrelseledamöter utses, uppnås goda möjligheter till en breddad rekrytering och därmed till en ökad kompetens i styrelserna.

Vid de externa förslagsställarnas samråd har dessa tillfälle att diskutera vilken sammansättning som bör eftersträvas i den nya styrelsen, bl.a. i fråga om kompetens. Utskottet utgår från att förslagsställarna, när de tar fram sina förslag på ledamöter, strävar efter att varje styrelse ska få den samlade kompetens från forskning, näringsliv och samhället i övrigt som särskilt krävs med avseende på varje stiftelses verksamhet samt även en lämplig sammansättning med beaktande av kön och ålder.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utseende och entledigande av styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning, punkt 1 (s)

av Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bifaller motion 2009/10:Ub7 yrkande 1 och avslår proposition 2009/10:136.

Ställningstagande

De stiftelser som propositionen gäller är av stor strategisk vikt för Sveriges forskning och forskningspolitik. Stiftelserna utgör ett betydelsefullt komplement till de statliga forskningsfinansiärerna men även till den forskning som bedrivs inom universitet och högskolor samt inom näringslivet och samhället i stort.

Förändringar av regelverket för en stiftelse, vilken det än vara månne, bör enligt Socialdemokraterna rimligen utgå från stiftelsens uppdrag, som detta formulerats i stadgarnas ändamålsparagraf, med hänsyn till den kontext vari den skapades och med hänsyn till hur de medel som ligger till grund för stiftelsens tillgångar skapades. Regeringens förslag innebär att stiftelserna blir mer lika de statliga forskningsråden och innebär därför snarast en insnävning av den svenska forskningsfinansieringen. Dessa utgångspunkter talar för att riksdagens beslut bör bli annorlunda än det som regeringen föreslår.

Det finns en grundläggande skillnad mellan Socialdemokraterna och regeringen i synen på akademisk frihet och hur den bäst upprätthålls, något som avspeglats i flera sammanhang i den högskole- och forskningspolitik som regeringen bedrivit under mandatperioden. Traditionellt har avvägningen mellan statlig styrning och akademisk frihet upprätthållits genom att regeringen utsett ledamöter i styrelser för statliga stiftelser men däremot avhållit sig från att detaljreglera hur dessa styrelser ska sköta sitt uppdrag och uppnå sina mål. Regeringens arbetsmetod är den motsatta: formell frihet i betydelsen att staten avstår från att utse ledamöter, men desto hårdare detaljstyrning av vilka områden styrelserna ska arbeta med

och hur de ska uppnå sina mål. Vi anser att den socialdemokratiska modellen i praktiken värnar forskarsamhällets och akademins frihet bättre än den föreslagna modellen.

I propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) anfördes bl.a. behovet av samordning mellan stiftelsernas insatser och statliga insatser på forskningens område som skäl för att regeringen skulle utse samtliga ledamöter. Socialdemokraternas bedömning är att behovet av samordning inte har minskat. Socialdemokraterna anser också att den offentliga insynen är viktig med tanke på att stiftelserna ansvarar för betydande förmögenheter. Socialdemokraterna noterar att Riksrevisionen bestämt understrukit att den statliga utvärderingen och insynen i stiftelserna snarast bör utvecklas och förstärkas, inte försvagas. Såväl strategiska som praktiska skäl talar därför för att regeringen alltjämt fattar det formella beslutet om styrelsernas ledamöter. Socialdemokraterna anser därför att propositionen ska avslås.

2. Valberedningar och representationen i styrelserna, punkt 2 (s)

av Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub7 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Stiftelsernas styrelser bör ha en sammansättning som svarar mot deras respektive ändamålsparagrafer. Eftersom dessa betonar inte bara forskning utan också att forskningsresultaten ska komma till praktisk användning inom näringslivet och samhället är det för Socialdemokraterna självklart att styrelserna ska bestå av både forskare och personer med bred erfarenhet av hur forskningsresultat kan komma till praktisk användning. Regeringen har dock en mycket snäv syn på vilka intressen som det är relevant att ha företrädare för i stiftelsernas styrelser. Inte minst har näringslivet glömts bort.

Socialdemokraterna anser att en valberedning för respektive stiftelse bör sammankallas inför utseendet av nya styrelseledamöter. I valberedningarna bör det ingå representanter för de statliga forskningsfinansiärerna, de vetenskapliga akademier som omnämns i propositionen, universitet och högskolor samt näringslivet. En sådan beredning ger regeringen bästa möjliga underlag för att fatta ett väl förankrat beslut med den breda sammansättning av ledamöter som stiftelsernas uppdrag kräver.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:136 Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning:

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om hur styrelseledamöter i vissa stiftelser som finansierar forskning ska utses och entledigas (avsnitt 4.1).

Följdmotionen

2009/10:Ub7 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen avslår proposition 2009/10:136.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att näringslivet ges representation i de i propositionen berörda stiftelsernas styrelser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska fatta beslut om ledamöter för de i propositionen angivna stiftelserna efter beredning av en valberedning.